

Advies: dicht AOW-gat Surinaamse Nederlanders. Gaait het ook gebeuren?

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Wouter Koolmees heeft het advies om het AOW-gat van duizenden Surinaamse ouderen tegemoet te komen "omarmd". Hoewel dat sommige ouderen hoopvol stemt, heerst er ook scepsis. Ingrid Haagstam, wier moeder slechts gedeeltelijk AOW krijgt, heeft er weinig vertrouwen in: "Omarmen zegt nog niks. Je kan het omarmen en er helemaal niks mee doen."

De kwestie speelt al decennia: in mei 1956 ging de Algemene Ouderdomswet in, de AOW. Die wet regelt een basispensioen voor alle Nederlanders die de 50 jaar voor zij de pensioengerechtigde leeftijd krijgen, in Nederland wonen. Voor elk jaar dat je in het buitenland woont, gaat er 2 procent van je AOW af.

Surinaams-Nederlandse ouderen vallen tussen wal en schip, als zij tussen 1956 en 1975 in Suriname woonden. In die periode was Suriname onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden, maar het land wordt voor de AOW nu toch als buitenland gezien.

"Ik vind het jammer voor mensen van mijn moeders leeftijd", zegt Haagstam. "Of mensen die dat niet hebben opgebouwd, of die later in Nederland kwamen, die mensen, die hebben een probleem", vertelt Haagstam. "Mijn moeder kwam hier op haar achtendertigste. Kun je nagaan, van haar vijftiende tot achtendertig jaar, dan mis je toch wel een heel groot stuk."

“We deden alles echt op z'n Nederlands. We zijn Nederlandse onderdanen”

Gedupeerde Anneke Accord

Toch zijn er ook Surinaams-Nederlandse ouderen die blij zijn met het rapport dat vorige week werd uitgebracht. Daarin adviseert een commissie onder leiding van Joyce Sylvester dat het ministerie hun AOW-gat tegemoetkomt met compensatie. Door het gat krijgen ruim 30.000 ouderen slechts gedeeltelijk AOW, en lopen zij per maand tot wel honderden euro's mis.

"Het verschil tussen wat ik elke maand krijg en een volledige uitkering is zo'n 400 euro", zegt Anneke Accord. Ze is een van de ruim 30.000 ouderen die geen volledige AOW ontvangen, omdat zij voor 1975 in Suriname woonde. "400 euro vind ik een heel groot verschil. Het is erg, want je behoorde toch ook tot het koninkrijk. Dus we hebben toch dezelfde rechten?"

Op de basisschool leerde Accord Nederlandse plaatsen en provincies uit haar hoofd: "We deden alles echt op z'n Nederlands. We zijn Nederlandse onderdanen." Dat ze nu geen recht heeft op een volledige AOW, vindt ze onprettig. "Wie wil nou iets waar je denkt recht op te hebben, mislopen?"

Na bijna 300 jaar als Nederlandse kolonie, wordt met een Statuut in 1954 bepaald dat Suriname onderdeel wordt van het Koninkrijk der Nederlanden. Toch geldt Suriname sinds de introductie van de AOW in 1956, tot de Surinaamse onafhankelijkheid in 1975 als buitenland. Voorafgaand aan de onafhankelijkheid van Suriname, komen veel mensen naar Nederland omdat zij dan Nederlander blijven. Juist die groep Surinaamse Nederlanders die voor '75 in Suriname woonde, heeft in die jaren geen AOW-rechten opgebouwd.

Volgens de commissie-Sylvester is hier sprake van "een unieke combinatie van omstandigheden en kenmerken". Het advies is dan ook om deze, steeds kleiner wordende groep, tegemoet te komen. De commissie gaat ervan uit dat de overheid dit advies voortvarend oppakt, niet in de laatste plaats omdat de tijd dringt. "Deze problematiek speelt al tientallen jaren en de leeftijd van de betrokkenen is hoog." De commissie wil dat het kabinet een eenmalige belastingvrije uitkering aan de groep geeft, als gebaar van erkenning.

Ouderenbond ANBO is blij dat er nu eindelijk uitzicht is op een oplossing voor deze groep. De bond gaat ervan uit dat het kabinet de aanbevelingen overneemt. Wel is ANBO benieuwd hoe hoog de belastingvrije uitkering gaat worden en hoe het allemaal wordt geregeld. Dat is aan het nieuwe kabinet.